

Դեկտեմբերի 9, 2014թ.

ք. Երևան

ԿԱՐԾԻՔ

Քաղաքացիական հասարակության 16 ներկայացուցիչներն ընդդեմ <<Իրավունքի Մեդիա>> ՍՊԸ-ի և Հովհաննես Գալաջյանի

1. ԳՈՐԾԻ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔՆԵՐԸ

17.05.2014թ.-ին www.iravunk.com առցանց լրատվական կայքում հրապարակվել է «Նրանք սպասարկում են միջազգային համասեռամոլ լոբբինգի շահերը. Ազգի և պետության թշնամիների սև ցուցակը» վերնագրով [հոդված](#)¹, որը հեղինակել է լրագող Հովհաննես Գալաջյանը: Մի խումբ քաղաքացիներ Քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածի հիմքով դիմել են դատարան ընդդեմ լրատվամիջոցի և լրագրողի, գտնելով, որ հոդվածում տեղ են գտել իրենց պատիվը, արժանապատվությունը և գործարար համբավը արատավորող մի շարք արտահայտություններ, որոնք ոչ միայն վիրավորական ու զրպարտող բնույթի էին, այլ նաև աստեղության խոսքի դրսևորումներ էին: Խնդրել են դատարանից պատասխանողներին պարտավորեցնել հրապարակայնորեն ներողություն խնդրել (տեքստի հրապարակումով) և որպես փոխհատուցում բռնագանձել հինգ միլիոն ՀՀ դրամ:

30.10.2014թ.-ին Կենտրոն և Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանը կայացրել է վճիռ, որով ամբողջությամբ մերժել է հայցը: Իր որոշումը դատարանը հիմնավորել է այն եզրահանգմամբ, որ թեև հոդվածում օգտագործվել են որոշ չափազանցություններ, որոնք կարող էին ցնցել ու անհանգստություն պատճառել հայցվորներին, սակայն ընդհանուր առմամբ հոդվածագրի կողմից ցուցաբերվել է հավասարակշռված մոտեցում: Մրա հիման վրա դատարանը գտել է, որ հոդվածը «ամբողջությամբ համապատասխանում է խոսքի մատուցման լրագրողական ազատության թույլատրելի շրջանակներին» և որ հոդվածը «իր բովանդակությամբ պայմանավորված է գերակա հանրային շահով»:

---

¹Տես՝ http://iravunk.com/index.php?option=com_content&view=article&id=16435:2014-05-17-16-18-23&catid=41:lurer&Itemid=57.

ԵԶՐԱՀԱՆԳՈՒՄ

Խորհուրդը գտնում է, որ հողվածում հնչեցվել են արտահայտություններ ու կոչեր, որոնք ծայրահեղականության, ատելության խոսքի դրսևորումներ են: Մինչդեռ դատարանն այդ հանգամանքը քննության առարկա չի դարձրել, թեև հայցվորներն այդ հարցը հստակորեն բարձրացրել էին իրենց հայցում:

Անկասկած է, որ նշված հողվածով հողվածագիրն իրականացնում էր ազատ արտահայտվելու իր իրավունքը: Այդուհանդերձ, ազատ խոսքի պաշտպանության ոչ մի կառուցակարգ չի տարածվում ատելության խոսքի վրա: Անհրաժեշտ է տարբերակել ցնցող, անհանգստություն պատճառող և նույնիսկ սադրող բնույթի քննադատական խոսքը այնպիսի խոսքից, որը ծայրահեղականության դրսևորում է և որպես այդպիսին սերմանում ու քարոզում է ատելություն: Առաջինը պաշտպանված է ազատ խոսքով, իսկ երկրորդը՝ ոչ: Քաղաքակիրթ ազգերի կողմից ատելության խոսքը բացառվում է իսպառ՝ առանց որևէ բացառության: Այս մոտեցումն է ամրագրված նաև միջազգային իրավունքում, որը ատելության խոսքն աստիճանաբար ճանաչում է որպես միջազգային իրավունքի սովորույթային նորմ:

Ինչ վերաբերում է Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիային, ապա վերջինս ատելության խոսքն արգելում է երկու նյութաիրավական հիմքերով՝ Կոնվենցիայի 17-րդ հողվածի հիմքով (իրավունքների չարաշահման արգելում), ըստ որի ատելության խոսքը ժխտում է Կոնվենցիայի հիմքում ընկած արժեքները, և Կոնվենցիայի 10 կամ 11-րդ հողվածների երկրորդ մասերի հիմքով (պետական անվտանգություն, հասարակական անվտանգություն, այլոց իրավունքներ և այլն): Այնպիսի արտահայտություն, ինչպիսին է .գրո հանդուրժողականությունը, ինչպես նաև հողվածի ողջ համատեքստը, որով կոչ է արվում լիակատար անհանդուրժողականություն դրսևորել կոնկրետ անձանց նկատմամբ, ընդհուպ նրանց լիակատար **սեզրեզացիան** հասարակությունից, անհամատեղելի է ժողովրդավարական արժեքների, «իրավունքի գերակայության» և «քաղաքացիական համերաշխության» գաղափարների հետ, որոնք ամրագրված են Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության նախաբանում:

Հատկապես խնդրահարույց է այն հանգամանքը, որ տվյալ դեպքում լրատվամիջոցը ոչ թե տրամադրել է հարթակ ատելության խոսքի տարածման համար, այլ հենց ինքն է նման խոսքի հեղինակ: Առավել խնդրահարույց է, որ լրագրողը մինևույն ժամանակ տվյալ լրատվամիջոցի խմբագրական քաղաքականությունը մշակող անձ է, որի ուժով վերջինս ոչ միայն ստանձնում է առավել լայն իրավունքներ, այլ նաև պարտականություններ Սահմանադրությանը, օրենքներին և լրագրողական վարքագծի նորմերին իր գործունեությունը համապատասխանեցնելու հարցում:2

Տեղեկատվական վեճերի խորհուրդ

Շուշան Դոյոյան (Խորհրդի քարտուղար) –

Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոնի նախագահ

²Տես՝ նույնանման հանգամանքների ներքո, Եվրոպական դատարանի որոշումը *Սուրեկն ընդդեմ Թուրքիայի* գործով, թիվ 26682/95, 08/07/1999, 63:

Մանանա Ասլամազյան -Լրատվության այլընտրանքային ռեսուրսներ
ծրագրի տնօրեն
Բորիս Նավասարդյան - Երևանի մամուլի ակումբի նախագահ
Արամ Աբրահամյան - Առավոտ օրաթերթի գլխավոր խմբագիր
Արա Ղազարյան - Արնի Քնսալթ փաստաբանական գրասենյակի
փոխտնօրեն
Գեղամ Վարդանյան- Մեդիա Մեդիա նախաձեռնությունների
կենտրոնի պրոդյուսեր